

kar so popred vsi skupaj (tukaj z razmaknjenimi črkami tiskano) govorili. Ko se je to tako večkrat ponovilo, pokliče se lahko kakov boljši učenec, ki raz katedra s cvetico v roki, ovo popiše. Takó dobro preučena tvarina, porabi se sedaj kot diktat ali pa kot spis (Aufsatz).

Pomladne misli.

1.	3.
Spet me veselo pozdravljajo ptice, Petje ginljivo razlega se krog; Radost presveta zvedruje mi lice, Kadar le pridem sprehajati se v log.	Glase pa ptičica bo spremenila, Rano mi tužno zapela slovó, Druga za drugo se cvetka zgrudila Bode pod oestro strupeno kosó.
2.	4.
Flora združuje tu krasno imetje, Vabi vse spéče v življenje novó; Nujno nabiram nje pisano cvetje, S krasnimi vencí da zaljšam glavó.	Vendar ostalo mi bo tolažilo, Kadar po logu hodeval bom sam: Enkrat se bode spet vse oživilo, Cvetke in ptice vrnilé se k nam.

Ivan Gr.

Dopisi in novice.

— **Iz Celja 11. marcija.** Učiteljsko društvo v Celji je imelo 7. p. m. svoj redni shod, katerega se je vdeležilo 22 učiteljev in učiteljic. — Prečital in poterdil se je zapisnik zadnje skupščine, objavili so se došli dopisi in potem so prišli v posvetovanje predlogi g. Jarca, ki se glase tako-le: 1. *Prednašanje in obravnave naj bi se v društvu vredile tako, da se najmanj polovica teh verši v slovenskem jeziku. Za enako vredbo naj skerbi vodstvo.* 2. *Društvene zadeve — kakor naznanila in povabila naj se razpisujejo vsikdar tudi v slovenskih listih.* 3. *Društveni zapisnik se vodi tudi v slovenskem jeziku.* 4. *Slovensko petje naj ima v našem društvu mesto nemškemu vsaj enako.*

Na to se vname jako živo razgovarjanje, povdarjali so se pomiselki, ki zavirajo to izpeljavo, mnogo se je prigovarjalo, a tudi mnogo ugovarjalo. Debate so se posebno vdeleževali g. g.: Bobisut, Kropelj, Rupnik, Weiss, Valentinič, Lopan in Jarec, ki je stavil te predloge. Naposled se posamezni predlogi vendar vsi sprejmo z veliko večino. Za učitelje zunaj Celja delujoče je ta sklep važen pridobitek, kajti marsikako obravnavo ali sploh izkustvo bodo lahko, tako rekoč, še gorko za se porabili, ker se bodo veršile obravnave in vaje tudi v ovem jeziku, v kojem je podučevati učiteljem v okolici. Mestni učitelji ne potrebujejo v tem oziru toliko slovenščine, ker podučujejo vse v nemškem jeziku, slovenščina jim niti kot predmet nij predpisana.

Pristavek vred. Veliko imamo pod peresom, kar bi radi pristavili k tej debati, a ker g. dopis. molči, naj molčim tudi jaz; vprašam pa le, ali je celjsko učiteljsko društvo oficijozno, ali je izrastlo iz svobodne volje učiteljev, ter je neodvisno. Ako je poslednje, je vendar moja nemerodajna misel, da učiteljem na Slovenskem ne gre toliko skerbeti, kako

bodo v nemškem poučevali, zato že drugi skerbe, in v istini ne premalo, — marveč slovenski učitelj naj skerbi, da to, kar pri sosedu najde, preleži na slovenski jezik, da tako koristi ljudstvu, komur je za učenika postavljen. Označujoče je že to, da je bil predlog g. Jarca sploh potreben; a sklepi bodo kazali, ali ima to društvo zdravo klico v sebi. —

Društveni račun za preteklo leto so pregledali in poterdili g. g.: Blümel, Potočnik in Lever. Odboru se nalaga, da iztirja ostale društvene doneske. Mnogo je ugovorov, ki svojih doneskov ne odrajtujejo, pa tudi ne naznanjajo, da nehajo biti udje društvu. G. Bobisut potem v daljnem govoru razpravlja sredstva, pripomočke in način nazornega nauka pri številjenji z začetniki. Govornik navaja, da je malim novincem pri števnanji predočiti prej nedoločne števnike, ter jih obravnavati toliko, da deca dobi nekovi pojem in razložek o tem, kaj je n. p.: nekaj — nič, veliko — malo i. t. d. a potem se še le preide k določnim števnikom. Med raznimi drugimi sredstvi priporoča, ter dejansko kaže prav male na vsaki strani razno barvane tablice iz terdega papirja, nekaj teh naj se da vsakemu otroku v roke in sicer toliko, kolikor šteje število, katero se obravnava. Tu so prisiljeni sodelovati tudi oni, ki so navadno razmišljeni ali leni. Radi pomankanja časa se je govor g. Lopana »izlet z otroci v naravo« odložil na prihodnji shod, kjer ima biti prvi na versti (slovenski). — Za posel pri društvu se dovoli šolskemu slugu 6 gl. — Seja se konča. *B. K.*

— **Iz Vrabč na Vipavskem 21. marea 1878.** Približala se nam je vesela pomlad. Kdo bi se je ne veselil? Po dolgem zimskem spanji prebudila se je mati narava, ter nam ravnokar začenja razkazovati svoja divna čuda. Mila pomladna sapica vabi nas, da naj zapustimo mračno zimsko izbico, ter naj se podamo pod milo nebo občudovat krasno naravo. Ptčice pevke od zore do mraka pojejo Stvarniku hvalno pesem. Zala, res zala si mila pomlad! —

Med slavčki, ki jih je prebudila letos pomlad, posebno se milo glasi on, ki je zapel »sonetni venček v spomin mili domovini«. Kaj velja, ljubeznjivi bralec, da si ugani, da ta slavec je g. Radoslav Silvester, tergovski pomočnik v Vipavi, ki je pred kratkim izdal mali šopek domoljubnih cvetličic s sledečim izročilom:

„Iz venca, v zgodnji vitega pomladi,
Odbral za narod šopek sem cvetlic;
Pošiljam med slovenski svet v nadi
Vedriti serca bratov in sestric;
Sprejmite ga, — sodite — prosim, milo,
Priproste ga to pevca je darilo“.

Drugi slovenski listi so to delce že omenjali, mislim torej, da se spodobi, da tudi ti »Tovariš« nekoliko spregovoriš o teh pesnih, kajti ravno g. g. učitelji se mnogo pečajo s petjem. V 1. letošnjim listu je pisal »Tov«, da dobre pesni za deklamovanje naj več pripomorejo, da se navadijo otroci pravilno govoriti. In ravno knjižica, ki jo tu omenjamo, podaja v to sverho obilo prav dobrega gradiva. Posebno se nam zdé za deklamovanje primerne sledeče pesni: »Vse za vero, dom, cesarja«, »domu«, »majniku v pozdrave«, »slovenka sem«, »kaj dete vpraša?« »junakovo slovo« »kaznovana zloba« i. t. d. —

G. Silvestrove pesni so zelo priporočati našej mladini, kajti odlikujejo se po priprostosti verzov in domoljubji, ki iz njih veje.

In ravno take poezije naj bolj ugajajo mladeži, ki nima še razvitega duha.

Zatorej priserčno priporočamo imenovano knjizico našim g. g. učiteljem. Dobiva se v Ljubljani pri bukvozevu g. Gerberju, pri g. Tandlerji v Rudolfovem in pri g. pisatelju v Vipavi po 25 kr.

G. Silvester ne išče materijalne koristi. Rekel mi je, kakor hitro bodo pokriti tiskarni stroški, razdelil bo ostale eksemplare ljudskim šolam. Iz tega je razvidno, da je vodilo g. pisatelja zgolj domoljubje pri izdaji svojega delca.

Da se častiti »Tov«. bralci prepričajo, da priporočane pesni g. Radoslava res ugajajo našej šolski mladini in da so polne domoljubja, zato navedemo, kako poje pesnik

D o m u.

Dom preljubi, dom predragi!
Za-te serce mi gori;
Za-te je, in bode bilo,
Dokler v persih mi živi.

Zlobnež je, kdor te pozabi,
Kdor ne ljubi te zvestó;
Ti si biser mi predragi,
V tebi umerje se lahko.

V tebi zibelka je moja
Tekla, v tebi mamica
Zláta me poljubovala
Pregoročega sercá.

In kdar to me bo zadélo,
Dom premili! prošim te,
V tvojem krila da bi smelo
Počiváti mi sercé. —

Kako priprosto, otročjemu razumu popolnoma umevno, izrazil je pesnik tukaj gorečo svojo ljubezen do domovine. Tako lahko umevne so vse druge Radoslavove pesni. Če se ozremo na nizko ceno tega delca in na njega bogati obsežek, upati smemo po vsej pravici, da bodo g. g. učitelji radi po njem segli.

Ivan Zarnik.

— **Iz Cateža pri Jesenicah** se nam piše 28. p. m. med drugim to-le: Pri nas je šola morala prenehati zaradi bolezni »differitis«. Pomerlo je že mnogo otrok, še celo odrasene dekleta pri 17 letih merjo. V eni hiši je vsa družina na tej bolezni obolela, oče star 60 let, tudi mati blizo toliko staro, dekleti pri 12 in 9 letih ste umerli. — Hude bolezni — reši nas dobri Bog!

— **Iz odboroze seje Matice slovenske 6. marcija** dostavljamo našemu poročilu od 15. marcija še naslednje. — Denarnicar je g. Vilhar. — Knjižnico bode oskerboval s tajnikom vred g. Stegnar. Pregledovalce računov je g. dr. Zupanec, ključarja sta g. g.: Klun in Souvan. Tajnik ostane g. Praprotnik. — V odsek za izdavanje knjig se izvolijo: g. g. dr. Bleiweis (načelnik), Klun, Maru, Močnik, Parapat, dr. Sterbenec, Stegnar, Tomšič, Urbas, Vavru, Praprotnik, Zupancič, Hubad, Šuklje in Keržič, v gospodarski odsek pa g. g.: Souvan (načelnik) Klun, Tomšič, Vilhar, dr. Zupanec, Robič. »Letopisa« bode izhajalo vsake tri mesece 5 tiskanih pol, nazadnje pa zaradi kazala nekoliko več. Glede gradiva bode določil odsek za izdavanje knjig, vrednik mu ostane dr. Bleiweis. — Za tisek za to leto je pripravljeno »Popotovanje okoli sveta«. Sklep o »Flori« slovenskih dežel, katero ponuja Matici profesor Glovacki in o slovensko-hrvatski slovnici se prepusti odseku za izdavanje knjig. Sprejme se 11 novih udov, a izstop jednega se vzame na znanje. —

— **Družba sv. Mohora** bode na svetlo dala: »Zbirko povest«, sp. g. Franjo Hubad, profesor v Ptuj, životopis »Princ Eugen« Savojski, poslal g. Ivan Steklasa, prof. v Karlovcu in podučen spis. »Kratek obris Stajerske zgodovine«, spisal g. Ivan Lapajne, nadučitelj v Ljutomeru. Rokopise: »Spomini na Poljsko in Rusijo« sp. g. M. L. v Celovcu; »Pogovor pod lipo«, sp. g. J.

Kr. v Terstu in »Vremenski prikazi«, poslov. g. Ch. M. v Ljubljani se bodo porabili za »Večernice« ali pa »Koledar«.

— **Iz seje e. k. dež. šl. sveta v Ljubljani 7. marcija t. l.**

Na dnevnem redu je bilo:

Razdelitev državnih stipendij na m. in ž. izobraževališču tukaj, a delitev podpore v pripravljavnici.

Strokovnjaško poizvedenje v poučni knjigi, katero je izdal profesor na srednjih šolah, se je zaslišalo, predlagati se to ima slavnemu ministertvu s primernim nasvetom.

Za telovadbo na gimnaziji v Rudolfovem se obeta za sedaj neka svota.

M. in ž. izobraževališču tukaj se dovoljuje svota za napravo potrebnih učil v sl. letu 1877/78, nekaj se precej odkaze.

Predlogi ravnateljstev srednjih šol v deželi in ravnateljstva učit. izobraževališča, kar se tiče odviših potreb (Mehrerfordernisse) na teh zavodih za l. 1879, se pošiljajo slav. ministertvu.

Nasvetovana učitelja: Mihael Kalan v Orehku za stalnega, in Janez Borštnik iz Šmarije za stalnega nadučitelja tam, sta bila potrjena, in sta dobila dekreta.

Pozivi in prošnje za prizanašanje kazni pri šolskih zamudah, prošnje za oproščenje, posojilno izplačevanje, nagrado in denarne pripomoči so bile razrešene. —

— **Stajarski deželni odbor** je določil, da imajo verske občine (krajni šolski sveti) katehetom ljudskih šol izplačevati nagrade za poučevanje v verozakonu. Pri tem se je opiral na šolsko postavo l. 1872. Dosedaj so se dajale take nagrade ondi, kjer je bilo več nego trije razredi, iz okrajnega šolskega fonda, iz katerega so dobivali tudi svetni učitelji svoje plače. To poslednje je sprejel deželni fond l. 1877, a remuneracij katehetom ni hotel sprejeti, in za nje morajo tedaj krajni šolski sveti skrbeti. —

— **Hrvatski učitelji** bodo napravili v letošnjih počitnicah svojo III. občno skupščino spojeno z izložbo učil v Oseku. Zagrebački mestni odbor je dovolil v ta namen 200 gl. podpore. —

— **Predavanja v korist „Narodne šole“** v ljubljanski čitalnici. V nedeljo 23. p. m. je govoril gsp. not. kand. Krizman o razvoji človeškega telesa, a v nedeljo 31. p. m. dr. Zarnik o najnovejši zgodovini zjedinjene Italije, prihodnjo nedeljo 7. t. m. bode govoril dr. Bleiweis o zblaznelih. — Predavanja so vselej ob 11. dopoldne.

Premembe pri učiteljstvu.

Na Kranjskem. Imenovani so: G. Nikolaj Stanonik v Starem tergu pri Kolpi za učitelja v Šmartno pri Kranji, g. Janez Rihteršič, zač. učitelj v Čeručah pri Ljubljani, za stal. učitelja v Doberučah, g. France Ribnikar poprej začasno, sedaj stalno v Lescah; gđc. Amalija Klančar poprej zač. sedaj stalno v Rudolfovem. Spraš. učit. kand. gđc. Neža Drol je v Catežu zač. učiteljica in gđc. Kristina Demšcher pomožna učiteljica v Starem tergu pri Ložu.

Na Štajarskem. G. Mat. Zorman (iz Male Nedelje) učitelj v Jurklošter; g. Anton Žagar (od sv. Petra) podučitelj v Petrovče; g. Jos. Pučnik (iz Loč) suplent v Vitanje; gđc. J. Triler (lj. učit. kand.) podučiteljica v Konjice.

Kr. v Terstu in »Vremenski prikazi«, poslov. g. Ch. M. v Ljubljani se bodo porabili za »Večernice« ali pa »Koledar«.

— **Iz seje e. k. dež. šl. sveta v Ljubljani 7. marcija t. l.**

Na dnevnem redu je bilo:

Razdelitev državnih stipendij na m. in ž. izobraževališču tukaj, a delitev podpore v pripravljavnici.

Strokovnjaško poizvedenje v poučni knjigi, katero je izdal profesor na srednjih šolah, se je zaslišalo, predlagati se to ima slavnemu ministertvu s primernim nasvetom.

Za telovadbo na gimnaziji v Rudolfovem se obeta za sedaj neka svota.

M. in ž. izobraževališču tukaj se dovoljuje svota za napravo potrebnih učil v sl. letu 1877/78, nekaj se precej odkaze.

Predlogi ravnateljstev srednjih šol v deželi in ravnateljstva učit. izobraževališča, kar se tiče odviših potreb (Mehrerefordernisse) na teh zavodih za l. 1879, se pošiljajo slav. ministertvu.

Nasvetovana učitelja: Mihael Kalan v Orehku za stalnega, in Janez Borštnik iz Šmarije za stalnega nadučitelja tam, sta bila potrjena, in sta dobila dekreta.

Pozivi in prošnje za prizanašanje kazni pri šolskih zamudah, prošnje za oprostčenje, posojilno izplačevanje, nagrado in denarne pripomoči so bile razrešene. —

— **Stajarski deželni odbor** je določil, da imajo verske občine (krajni šolski sveti) katehetom ljudskih šol izplačevati nagrade za poučevanje v verozakonu. Pri tem se je opiral na šolsko postavo l. 1872. Dosedaj so se dajale take nagrade ondi, kjer je bilo več nego trije razredi, iz okrajnega šolskega fonda, iz katerega so dobivali tudi svetni učitelji svoje plače. To poslednje je sprejel deželni fond l. 1877, a remuneracij katehetom ni hotel sprejeti, in za nje morajo tedaj krajni šolski sveti skrbeti. —

— **Hrvatski učitelji** bodo napravili v letošnjih počitnicah svojo III. občno skupščino spojeno z izložbo učil v Oseku. Zagrebački mestni odbor je dovolil v ta namen 200 gl. podpore. —

— **Predavanja v korist „Narodne šole“** v ljubljanski čitalnici. V nedeljo 23. p. m. je govoril gsp. not. kand. Krizman o razvoji človeškega telesa, a v nedeljo 31. p. m. dr. Zarnik o najnovejši zgodovini zjedinjene Italije, prihodnjo nedeljo 7. t. m. bode govoril dr. Bleiweis o zblaznelih. — Predavanja so vselej ob 11. dopoldne.

Premembe pri učiteljstvu.

Na Kranjskem. Imenovani so: G. Nikolaj Stanonik v Starem tergu pri Kolpi za učitelja v Šmartno pri Kranji, g. Janez Rihteršič, zač. učitelj v Čeručah pri Ljubljani, za stal. učitelja v Doberučah, g. France Ribnikar poprej začasno, sedaj stalno v Lescah; gđc. Amalija Klančar poprej zač. sedaj stalno v Rudolfovem. Spraš. učit. kand. gđc. Neža Drol je v Catežu zač. učiteljica in gđc. Kristina Demšcher pomožna učiteljica v Starem tergu pri Ložu.

Na Štajarskem. G. Mat. Zorman (iz Male Nedelje) učitelj v Jurklošter; g. Anton Žagar (od sv. Petra) podučitelj v Petrovče; g. Jos. Pučnik (iz Loč) suplent v Vitanje; gđc. J. Triler (lj. učit. kand.) podučiteljica v Konjice.